WESTLANDVERSTANDIG
Altijd dichtbij & daadkrachtig

Technische vragen van Westland Verstandig naar aanleiding van de Programmabegroting 2027-2030

Schuldpositie loopt verder op

Opmerking: De vaste schulden stijgen volgens de begroting met circa € 37 miljoen ten opzichte van de jaarrekening 2025 tot € 364,5 miljoen eind 2030. Tegelijk bereikt de gecorrigeerde netto schuldquote in 2027 119,6%. Dat blijft weliswaar onder de signaleringswaarde van 130%, maar de afstand tot die grens wordt beperkt.

Vraag 1:
Kan het College inzichtelijk maken welke concrete investeringen de stijging van de schuld met € 37 miljoen veroorzaken en welk deel daarvan betrekking heeft op reeds genomen raadsbesluiten en welk deel op nieuw beleid?

Vraag 2:
Welke eigen financiële grens hanteert het College voor de netto schuldquote, los van de formele signaleringswaarde van 130%, en bij welk percentage wordt ingegrepen?

Solvabiliteit daalt fors in 2027

Opmerking: De solvabiliteitsratio daalt van 39,2% in 2025 naar 31,3% in 2027 en herstelt daarna volgens de raming naar 36,2% in 2030. De wettelijke/signaleringsgrens wordt daarmee niet geraakt, maar de financiële buffer wordt in de eerste jaren wel duidelijk kleiner.

Vraag 3:
Wat zijn de belangrijkste oorzaken van de daling met bijna acht procentpunt tussen 2025 en 2027 en waarop is het voorziene herstel naar 36,2% in 2030 gebaseerd?

Vraag 4:
Hoe gevoelig is dat herstel voor hogere rente, tegenvallende grondopbrengsten of kostenoverschrijdingen bij grote investeringsprojecten?

Belastingcapaciteit stijgt boven het landelijk gemiddelde

Opmerking: Het kengetal belastingcapaciteit loopt volgens de begroting op van 102,7% van het landelijk gemiddelde in 2025 naar naar verwachting 111,5% in 2027. Dat is een opvallende ontwikkeling voor inwoners.

WESTLANDVERSTANDIG
Altijd dichtbij

Vraag 5:
Kan het College uitsplitsen welk deel van deze stijging wordt veroorzaakt door OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing?

Vraag 6:
Welke totale stijging van de gemeentelijke woonlasten verwacht het College in euro's voor een gemiddeld één-, twee- en meerpersoonshuishouden in 2027?

Afvalstoffenheffing stijgt met bijna 25% in één jaar
Opmerking: De voorgestelde bedragen gaan van € 301,20 naar € 376,44 voor een eenpersoonshuishouden, van € 340,08 naar € 425,04 voor twee personen en van € 379,92 naar € 474,84 voor meerpersoonshuishoudens. Dat is in alle drie gevallen een verhoging van ongeveer 25%. De officiële gemeentelijke tarieven voor 2026 bevestigen de genoemde uitgangsbedragen.

Vraag 7:
Kan het College exact uitsplitsen waardoor een tariefstijging van circa 25% noodzakelijk is, met afzonderlijke bedragen voor personeel, verwerking, energie, rijksbelastingen, overhead en overige oorzaken?

Vraag 8:
Welk gedeelte van deze verhoging is structureel en welk gedeelte hangt samen met incidentele tegenvallers?

Toch nog € 2,36 miljoen uit de afvalreserve
Opmerking: Opvallend is dat de afvalstoffenheffing vóór de reservemutatie slechts 89,6% kostendekkend is. Vervolgens wordt € 2,364 miljoen aan de reserve tariefegalisatie afvalstoffenheffing onttrokken om op papier op 100% uit te komen. Dat roept vragen op, juist omdat het College stelt dat het de kosten niet langer uit reserves wil betalen. Ook in de openbare toelichting van het College wordt gesteld dat de stijging nodig is omdat het gebruik van reserves niet houdbaar is.

Vraag 9:
Hoe verhoudt de mededeling dat de kosten niet langer uit reserves worden opgevangen zich tot de begrote onttrekking van € 2,364 miljoen in 2027?

WESTLANDVERSTANDIG
Altijd dichtbij

Vraag 10:
Wat zou het tarief in 2027 bedragen wanneer géén geld uit deze reserve werd gehaald?

Meerjarenbeeld afvalstoffenheffing ontbreekt
Opmerking: Het College spreekt over toegroeien naar kostendekkendheid, maar uit deze passages blijkt niet welk tarief inwoners in 2028, 2029 en 2030 kunnen verwachten.

Vraag 11:
Kan het College een meerjarige tariefprognose 2027-2030 overleggen, inclusief de verwachte ontwikkeling van de afvalreserve?

Vraag 12:
In welk jaar verwacht het College dat de afvalstoffenheffing volledig kostendekkend kan zijn zonder onttrekking aan de reserve?

Vergelijking met andere gemeenten graag concreet maken
Opmerking: In de begroting wordt gesteld dat Westland ondanks de verhoging nog steeds een lager tarief heeft dan een aantal gemeenten in de regio. Die formulering is moeilijk controleerbaar zonder vergelijking.

Vraag 13:
Met welke gemeenten is precies vergeleken en wat zijn voor 2027 de tarieven en kostendekkingspercentages van die gemeenten?

Vraag 14:
Wil het College daarbij niet alleen de afvalstoffenheffing, maar de totale gemeentelijke woonlasten vergelijken?

Rioolheffing: eveneens 100% door onttrekking uit voorziening
Opmerking: De rioolheffing kent vóór de mutatie in de voorziening een kostendekkingspercentage van 93,2%. Door 1,389 miljoen te onttrekken aan de voorziening wordt 100% bereikt. Tegelijk bedraagt de egalisatievoorziening volgens de begroting op 1 januari 2027 circa € 10,8 miljoen. De gebruikstarieven stijgen ondertussen met circa 2,3%. De officiële tarieven voor 2026 komen overeen met de in de begroting gehanteerde basis.

WESTLANDVERSTANDIG
Altijd dichtbij

Vraag 15:
Waarom kiest het College voor een onttrekking van bijna € 1,4 miljoen en niet voor een andere tariefontwikkeling of een andere fasering van werkzaamheden?

Vraag 16:
Hoe ontwikkelt de voorziening van € 10,8 miljoen zich tot en met 2030 bij het huidige investerings- en onderhoudsprogramma?

Nieuw beheerplan riolering komt nog
Opmerking: De begroting meldt dat een nieuw beheerplan riolering en waterzorg nog aan de raad wordt voorgelegd. Dat beheerplan kan gevolgen hebben voor toekomstige uitgaven en tarieven.

Vraag 17:
Wanneer ontvangt de Raad dit beheerplan en waarom wordt de rioolheffing voor 2027 al vastgesteld voordat het financiële langetermijnbeeld uit dat plan bekend is?

Vraag 18:
Kan het College aangeven welke bandbreedte voor de rioolheffing vanaf 2028 wordt verwacht op basis van de nu beschikbare informatie?

Veel financiële ruimte komt uit incidentele middelen
Opmerking: De begroting presenteert in alle jaren een voordelig saldo, maar het onderliggende beeld wordt sterk beïnvloed door meicirculaire, investeringsplanning, technische wijzigingen en reservemutaties. Het College stelt publiekelijk tegelijkertijd dat de reservepositie stevig genoeg is voor de voorgenomen investeringen.

Vraag 19:
Kan het College voor 2027-2030 afzonderlijk aangeven welk deel van het begrotingssaldo structureel en welk deel incidenteel is?

Vraag 20:
Wat resteert van het saldo wanneer reservemutaties en andere incidentele meevallers buiten beschouwing worden gelaten?

WESTLANDVERSTANDIG
Altijd dichtbij

Cultuurdoelstellingen zijn nauwelijks meetbaar
Opmerking: Bij cultuur staan doelen als een "rijke culturele infrastructuur", het zichtbaar maken van kunstwerken en het verhogen van cultuurparticipatie. Concrete aantallen, termijnen of prestatie-indicatoren ontbreken in het getoonde gedeelte.

Vraag 21:
Met hoeveel procent of hoeveel deelnemers moet de cultuurparticipatie in 2027 daadwerkelijk toenemen en ten opzichte van welke nulmeting?

Vraag 22:
Welke concrete resultaten moeten Theater De Naald, Bibliotheek Westland, Westland Cultuurweb, het Westlands Museum en de WOS in 2027 bereiken tegenover de gemeentelijke bijdragen die zij ontvangen?

Kunstcollectie: onderhoud zonder helder financieel kader
Opmerking: De gemeente zegt haar kunstcollectie in goede staat te willen brengen en houden en kunstwerken zichtbaarder te willen maken, maar in deze tekst ontbreekt de financiële omvang van die opgave.

Vraag 23:
Wat is de huidige onderhoudsachterstand van de gemeentelijke kunstcollectie, welk bedrag is nodig om deze weg te werken en welk bedrag is daarvoor in 2027 daadwerkelijk beschikbaar?

Vraag 24:
Hoeveel kunstwerken zijn momenteel niet zichtbaar of opgeslagen en wat is het concrete doel voor eind 2027?

Vraag 25:
De apparaatskosten per inwoner stijgen van € 729,-- in 2021 naar € 953,-- in 2024, een stijging van ruim 30% in drie jaar. Kan het College exact aangeven waardoor deze sterke stijging wordt veroorzaakt, uitgesplitst naar personeelskosten, externe inhuur, ICT, huisvesting en overige overhead, en waarom deze stijging volgens het College noodzakelijk en doelmatig is?

WESTLANDVERSTANDIG
Altijd dichtbij

Vraag 26:
Kan het College de apparaatskosten per inwoner van Westland over 2021-2025 vergelijken met ten minste vijf qua omvang vergelijkbare gemeenten en aangeven op welke onderdelen Westland duurder dan wel goedkoper is en indien Westland bovengemiddeld uitkomt, welke concrete maatregelen neemt het College om deze kosten terug te brengen?

Vraag 27:
Westland gaf jarenlang aanzienlijk meer uit aan externe inhuur dan gemeenten met meer dan 100.000 inwoners: in 2024 bijvoorbeeld 24,3% tegenover 17,6%. In 2025 daalt dit naar 16,6%, maar tegelijkertijd blijven de apparaatskosten hoog. Is de daling van externe inhuur gepaard gegaan met een uitbreiding van de vaste formatie, en zo ja, hoeveel extra fte en structurele kosten zijn daarmee gemoeid?

Vraag 28:
De gemeentelijke woonlasten voor meerpersoonshuishoudens liggen in Westland in alle getoonde jaren boven het landelijk gemiddelde: in 2026 € 1.110,-- tegenover € 1.089,-- landelijk. Hoe verklaart het College dat inwoners van Westland structureel relatief hoge lasten betalen terwijl tegelijkertijd de kosten van het gemeentelijk apparaat sterk zijn gestegen en ziet het College mogelijkheden om efficiencyvoordelen binnen de organisatie rechtstreeks ten goede te laten komen aan de lokale lasten?

Vraag 29:
De overhead bedraagt in Westland in 2025 12,9% en is daarmee hoger dan in 2021. Welke concrete doelstelling hanteert het College voor het terugdringen van overhead in de komende jaren? Waarom bevat de begroting, ondanks de sterk gestegen apparaatskosten, geen duidelijke taakstelling waarmee de interne organisatie aantoonbaar goedkoper en efficiënter moet worden?

Vraag 30:
Kan het College voor de begrotingsjaren 2027-2030 een meetbare norm opnemen voor de ontwikkeling van de apparaatskosten per inwoner, de omvang van de overhead en externe inhuur, waarbij Westland ten minste aansluiting zoekt bij het gemiddelde van vergelijkbare gemeenten en zo nee, waarom vindt het College het aanvaardbaar dat inwoners wel met hoge gemeentelijke lasten worden geconfronteerd zonder dat tegelijkertijd een harde efficiencydoelstelling voor de eigen organisatie wordt vastgesteld?